

BUSTER SCRUGGS BALLADÁJA

Nem éneklő cowboynak való vidék

BENKE ATTILA

A COEN FIVÉREK FEKETE HUMORÚ VADNYUGATI LEGENDÁI.

A western műfaja a hetvenes években kikerült a fősodorból, és jellemzően akkor bukkan fel, ha egy filmalkotó valamilyen személyes gondolatot vagy társadalomkritikát szeretne közölni a zsáneren keresztül. A kortárs neowesternnek (*Nincs bocsánat*, 1992; *Az ajánlat*, 2005; *Jesse James meggyilkolása*, 2007; *A megváltás*, 2014; *Lassú Nyugat*, 2015; *Csontok és skalpok*, 2015; *Aljas nyolcas*, 2016; *Veszett vidék*, 2017) mind felülvizsgálják az amerikai határvidék vagy az ausztrál *Outback* romantikus mítoszát, és kegyetlen, illúzióromboló helyként mutatják be a pusztát és a kisvárosokat, ahol a korrupt hatalom és a kiégett, ösztönlényekké aljasodott túlélők egyaránt veszélyesek az emberségük romjait még őrző hősökre. A népszerű amerikai író-rendezőpáros, Ethan és Joel Coen ismét vizs-

„Ne számítsunk pisztolyhős legendákra”
(Tim Blake Nelson)

torna, a Netflix támogatásával készült *Buster Scruggs balladájában*.

A *Buster Scruggs balladája* tulajdonképpen nem is film, hanem minisorozat, így illeszkedik az eredetileg sorozatokra szakosodott Netflix profiljába. A Coen-fivérek legújabb westernjének nincs egységes története, hanem hat, egyenként húsz-harminc perces, tipikus vadnyugati sztorit fűztek össze az alkotók. Rögtön az első címszereplője Buster Scruggs, a harmincas évek B-filmjeit idéző éneklő cowboy, aki dalolva párbajozik városról-városra. Az „Ebédjegy”-ben egy megélhetési vándormutatványos járja a határvidéket Harrison nevű láb- és karok nélkül élő, verseket szavaló előadójával. Bankrablásról és akasztásról szól az „Algodones közelében”, a „Csupaarany kanyon” egy aranyásó kalandját mutatja be, míg „A hajadon, aki elvesztette a fejét” a szekérkaravánok vándorlása közben kibontakozó tragikus románc története. „A földi maradványok” pedig John Ford *Hatosfogótának* (1939) groteszk parafrázisa.

A hat kis történet között semmilyen átfedés nincs, a Coen-fivérek merész módon teljes mértékben epizodikus filmtablóként készítették el a *Buster Scruggs balladáját*, amely így átfogó és hiteles képet fest a XIX. századi Amerikáról és természetesen jelenünkről. A legelső, címszereplőt bemutató történet felfogható az alkotók kiszólásaként is, mivel a westernsztárok, Roy Rogers és Gene Autrey módjára danolászó, és magabiztosan tüzelő Buster Scruggsot egy csendes trónkövetelő fejbe lövi, és sem ő, sem más potenciális klasszikus hős nem kerül

elő a játékidő hátralevő részében. Azaz a Coen-fivérek felhívják a figyelmünket arra, hogy ezen a vadnyugaton ne számítsunk pisztolyhős-legendákra, csak átlagemberekre, akik nem rosszak, nem jók, csupán a mindennapi betevőjükért küzdenek, és az „amerikai álom” bűvöletében reménykednek abban, hogy egy napon megcsinálják a szerencsájüket.

Ahogy a film elején éneklő Buster, úgy a humor jelenléte se tévesszen meg senkit, mert a *Buster Scruggs balladája* a népszerű filmadatbázisok műfaji megjelölésével ellentétben se nem musical, se nem vígjáték. A Coen-fivérek művében történetről-történetre egyre fájdalmasabb, igen életszagú szituációk és emberi sorstragédiák bontakoznak ki, az alkotók sokszor teszik meg egyik főszereplőnek a véletlent. A *Buster Scruggs* tökéletesen ábrázolja az élet és a fogyasztói kapitalista társadalmi rendszerek tragikus kiszámíthatatlanságát és nyers esetlegességét: az egyik egyén sikere a másik bukását okozhatja, és egy félreértés következtében pillanatok alatt a halál torkában találhatja magát az ember, legyen bár toprongyos nincstelen vagy befutott, gazdag vállalkozó. A sokakat megbabonázó amerikai álom így illúzió, de legalábbis lutri, a kevesek kiváltsága, amit – mint a film is bizonyítja – kemény munkával nem feltétlenül lehet valóra váltani.

Az epizódok közül a kicsit túlbeszélt utolsó, hatosfogatos kamaradráma marad el a többi igen frappáns, tragikomikus minitörténettől. Ettől független Ethan és Joel Coen a *Nem vénnek való vidék* és *A félszemű* után újabb, bivalyerős atmoszférájú, átélhető karaktereket és remek színészeket (Tim Blake Nelson, Liam Neeson és Harry Melling antihősei különösen emlékezetesek) felvonultató neowesternt alkottak, mely igazán megérdemelné, hogy ne csak monitorunkon vagy tévéképernyőnkön, hanem (mágyar) mozivásznakon is láthassuk.

BUSTER SCRUGGS BALLADÁJA (The Ballad of Buster Scruggs) – amerikai, 2018. Írta és rendezte: **Ethan és Joel Coen**. Kép: **Bruno Delbonnel**. Zene: **Carter Burwell**. Szereplők: **Tim Blake Nelson** (Buster Scruggs), **James Franco** (A postarabáló), **Liam Neeson** (Az impresszárió), **Harry Melling** (Edwin Horatio Harrison), **Tom Waits** (Az aranyásó), **Zoe Kazan** (Alice Longabough), **Bill Heck** (Billy), **Brendan Gleeson** (Clarence), **Tyne Daly** (Mrs. Betjeman). Gyártó: **Annapurna Pictures**. Forgalmazó: **Netflix**. 133 perc.

